

Konstitutionsutskottets betänkande

1979/80:1

angående vilande förslag till grundlagsändringar m. m.
jämte motion

Vilande förslag

Enligt 8 kap. 15 och 17 §§ regeringsformen (RF) ändras grundlag genom två likalydande beslut. Det andra beslutet får ej fattas förrän det efter det första beslutet har hållits val till hela riket och den nya riksdagen har samlats. Samma förfarande skall enligt 8 kap. 16 § RF i första hand tillämpas beträffande riksdagsordningen (RO). I 5 kap. 12 § RO föreskrivs att slutligt beslut skall fattas vid första riksmötet i valperioden. Uppskov till senare riksmöte i valperioden är dock möjligt.

Enligt 3 kap. 16 § RO åligger det konstitutionsutskottet att till kammaren för slutligt beslut anmäla vilande beslut i ärende angående grundlag eller RO. Till anmälan skall enligt 4 kap. 8 § tredje stycket RO fogas yttrande i ärendet.

Under åren 1978 och 1979 fattade riksdagen beslut om vissa ändringar i grundlag och i RO. De vilande förslagen avsåg:

1. Förstärkt skydd för fri- och rättigheter m. m. (förslag till lagar om ändring i regeringsformen och riksdagsordningen – riksdagsbeslut 1979-05-22). *Bilaga 1)*
2. Kvinnlig tronföljd (förslag till lagar om ändring i successionsordningen och regeringsformen – riksdagsbeslut 1978-04-20) *Bilaga 2)*
3. Förbud mot barnpornografi (förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen – riksdagsbeslut 1979-05-09) *Bilaga 3)*

Beträffande förslagens bakgrund och närmare innebörd hänvisar utskottet till *beträffande 1.* propositionen 1978/79:195 och KU 1978/79:39, *beträffande 2.* propositionen 1977/78:71 och KU 1977/78:36 samt *beträffande 3.* propositionen 1978/79:179 och KU 1978/79:33.

Genom detta betänkande anmäls de vilande förslagen för riksdagens slutliga beslut.

Motionen

I motionen 1978/79:343 av Lars Werner m. fl. (vpk), som avser övergång till republik, yrkas "att riksdagen beslutar

1. att upphäva de av 1977/78 års riksdag såsom vilande antagna förslagen till a) lag om ändring i successionsordningen och därav föranledd, b) lag om ändring i regeringsformen".

Övriga yrkanden i motionen 1978/79:343 avser utskottet att behandla i ett senare sammanhang.

Utskottet

Under åren 1978 och 1979 fattade riksdagen vilande beslut om vissa ändringar i grundlag och RO i enlighet med vad som angetts i det föregående.

Med hänvisning till vad som från utskottets sida i dessa delar anförts vid ärendenas första riksdagsbehandling (KU 1978/79:39, KU 1977/78:36, KU 1978/79:33) tillstyrker utskottet att riksdagen slutligt antar de vilande förslagen. Utskottet avstyrker sålunda det i motionen 1978/79:343 framställda yrkandet om avslag på de vilande förslag som avser kvinnlig tronföljd.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. beträffande förstärkt skydd för *fri- och rättigheter m. m.* slutligt antar de vilande förslagen till
 - a) lag om ändring i regeringsformen (bilaga 1 a),
 - b) lag om ändring i riksdagsordningen (bilaga 1 b), såvitt avser huvudbestämmelserna och ikraftträdandebestämmelsen,
2. beträffande *kvinnlig tronföljd* med avslag på motionen 1978/79:343, yrkandet 1, slutligt antar de vilande förslagen till
 - a) lag om ändring i successionsordningen (bilaga 2 a),
 - b) lag om ändring i regeringsformen (bilaga 2 b),
3. beträffande förbud mot *barnpornografi* slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen (bilaga 3).

Stockholm den 25 oktober 1979

På konstitutionsutskottets vägnar

BERTIL FISKESJÖ

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c), Hilding Johansson (s)*, Torkel Lindahl (fp), Olle Svensson (s)*, Per Unckel (m), Yngve Nyquist (s)*, Sven-Erik Nordin (c), Kurt Ove Johansson (s)*, Bengt Kindbom (c), Kerstin Nilsson (s)*, Sture Thun (s)*, Jan Prytz (m), Lahja Exner (s)*, Esse Petersson (fp) och Mona S:t Cyr (m).

* Ej deltagit i beslutet betr. yrkandet 2.

Särskilt yttrande

av Hilding Johansson, Olle Svensson, Yngve Nyquist, Kurt Ove Johansson, Kerstin Nilsson, Sture Thun och Lahja Exner (alla s):

Som förutskickades i det särskilda yttrande som avgavs av de socialdemokratiska ledamöterna i utskottet vid den första riksdagsbehandlingen av frågan om kvinnlig tronföljd har vi inte deltagit i utskottets beslut under 2.

Förstärkt skydd för fri- och rättigheter m. m.*Bilaga 1 a***1 Förslag till****Lag om ändring i regeringsformen***Härigenom föreskrivs i fråga om regeringsformen¹**dels att nuvarande 13 kap. 7–11 §§ skall betecknas 13 kap. 8–12 §§,**dels att 2 kap. 7, 9, 10, 12, 18 och 20 §§, 8 kap. 1, 4, 7, 15, 16 och 18 §§ samt 10 kap. 5 § skall ha nedan angivna lydelse,**dels att i regeringsformen skall införas två nya paragrafer, 11 kap. 14 § och 13 kap. 7 §, av nedan angivna lydelse.**dels att i punkt 9 övergångsbestämmelserna hänvisningen till "1 kap. 6 § första stycket andra punkten" skall bytas ut mot "1 kap. 7 § första stycket andra punkten".**Nuvarande lydelse**Vilande förslag*

2 kap.

7 §

Ingen medborgare får landsförvisas eller hindras att resa in i riket.**Ingen medborgare som är eller har varit bosatt i riket får berövas sitt medborgarskap i annat fall än då han är eller samtidigt blir medborgare i annan stat.***Ingen medborgare som är eller har varit bosatt i riket får berövas sitt medborgarskap i annat fall än då han samtidigt, efter uttryckligt samtycke eller genom att inträda i allmän tjänst, blir medborgare i annan stat. Utan hinder härav får dock föreskrivas att barn under aderton år i fråga om sitt medborgarskap skall följa föräldrarna eller en av dem. Vidare får föreskrivas att, i enlighet med överenskommelse med annan stat, den som sedan födelsen är medborgare även i den andra staten och är varaktigt bosatt där förlorar sitt svenska medborgarskap vid aderton års ålder eller senare.*

9 §

Har annan myndighet än domstol berövat någon medborgare friheten med anledning av brott eller misstanke om brott, skall denne kunna få saken prövad av domstol utan oskäligt dröjsmål. Vad nu sagts gäller dock icke när¹Regeringsformen omtryckt 1976:871.

*Nuvarande lydelse**Vilande förslag*

fråga är om att till riket överflytta verkställighet av frihetsberövande påföljd som har ådömts i annan stat.

Har medborgare av annan anledning än som angives i första stycket blivit omhändertagen tvångsvis, skall han likaså kunna få saken prövad av domstol utan oskäligt dröjsmål. Med prövning av domstol likställes i sådant fall prövning av nämnd, om nämndens sammansättning är bestämd i lag och ordföranden i nämnden skall vara eller ha varit ordinarie domare.

Har prövning som avses i första eller andra stycket icke uppdragits åt myndighet som är behörig enligt föreskrifterna där, skall den ankomma på allmän domstol.

10 §

Straff eller annan brottspåföljd får icke åläggas för gärning som icke var belagd med brottspåföljd, när den förövades. Ej heller får svårare brottspåföljd åläggas för gärningen än den som var föreskriven då. Vad nu sagts om brottspåföljd gäller även förverkande och annan särskild rättsverkan av brott.

Skatt eller statlig avgift får ej uttagas i vidare mån än som följer av föreskrift, som gällde när den omständighet inträffade som utlöste skatt- eller avgiftsskyldigheten. Finner riksdagen särskilda skäl påkalla det, får dock lag innebära att skatt eller statlig avgift uttages trots att lagen inte hade trätt i kraft när nyssnämnda omständighet inträffade, om regeringen eller riksdagsutskott då hade lämnat förslag härom till riksdagen. Med förslag jämställes ett meddelande i skrivelse från regeringen till riksdagen om att sådant förslag är att vänta. Vidare får riksdagen föreskriva undantag från första meningen, om riksdagen finner att det är påkallat av särskilda skäl i samband med krig, krigsfara eller svår ekonomisk kris.

12 §

De fri- och rättigheter som avses i 1 § 1–5 samt i 6 och 8 §§ och i 11 § andra stycket får, i den utsträckning som 13–16 §§ medger, begränsas genom lag

Nuvarande lydelse

Vilande förslag

eller genom annan författning efter bemyndigande i lag enligt 8 kap. 7 § första stycket 7 eller 10 §.

Begränsning som avses i första stycket får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och ej heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Begränsning får ej göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning.

Förslag till lag som avses i första stycket eller till lag om ändring eller upphävande av sådan lag skall, om det ej förkastas av riksdagen, på yrkande av lägst tio av dess ledamöter vila i minst tolv månader från det att det första utskottsytttrandet över förslaget anmälles i riksdagens kammare. Utan hinder härav kan riksdagen antaga förslaget, om minst fem sjättedelar av de röstande förenar sig om beslutet.

Tredje stycket gäller icke förslag till lag om fortsatt giltighet i högst två år av lag. Det gäller ej heller förslag till lag som enbart angår

1. förbud att röja sådant, som någon har erfarit i allmän tjänst eller under utövande av tjänsteplikt och vars hemlighållande är påkallat av hänsyn till intresse som angives i 2 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen,

2. husrannsakan eller liknande intrång eller

3. frihetsstraff som påföljd för viss gärning.

Konstitutionsutskottet prövar för riksdagens vidkommande huruvida tredje stycket är tillämpligt i fråga om visst lagförslag.

18 §

Varje medborgare skall vara tillförsäkrad ersättning enligt grunder

Varje medborgare vilkens egendom tages i anspråk genom expropriation

*Nuvarande lydelse**Vilande förslag*

som bestämmes i lag för det fall att hans egendom toges i anspråk genom expropriation eller annat sådant förfogande.

eller annat sådant förfogande skall vara tillförsäkrad ersättning för förlusten enligt grunder som bestämmes i lag.

20 §¹

Utlänning här i riket är likställd med svensk medborgare i fråga om

1. skydd mot tvång att deltaga i sammankomst för opinionsbildning eller i demonstration eller annan meningsyttring eller att tillhöra trosamfund eller annan sammanslutning (2 § andra meningen),

2. skydd mot dödsstraff, kroppsstraff och tortyr samt mot medicinsk påverkan i syfte att framtvinga eller hindra yttranden (4 och 5 §§),

3. rätt till domstolsprövning av frihetsberövande med anledning av brott eller misstanke om brott (9 § första stycket),

4. skydd mot retroaktiv brottspåföljd och annan retroaktiv rättsverkan av brott (10 §),

5. skydd mot inrättande av domstol i vissa fall (11 § första stycket),

6. skydd mot missgynnande på grund av ras, hudfärg eller etniskt ursprung eller på grund av kön (15 och 16 §§),

7. rätt till fackliga stridsåtgärder (17 §),

8. rätt till ersättning vid expropriation eller annat sådant förfogande (18 §).

Utlänning här i riket är likställd med svensk medborgare i fråga om

1. skydd mot tvång att deltaga i sammankomst för opinionsbildning eller i demonstration eller annan meningsyttring eller att tillhöra trosamfund eller annan sammanslutning (2 § andra meningen),

2. skydd mot dödsstraff, kroppsstraff och tortyr samt mot medicinsk påverkan i syfte att framtvinga eller hindra yttranden (4 och 5 §§),

3. rätt till domstolsprövning av frihetsberövande med anledning av brott eller misstanke om brott (9 § första och tredje styckena),

4. skydd mot retroaktiv brottspåföljd och annan retroaktiv rättsverkan av brott samt mot retroaktiv skatt eller statlig avgift (10 §),

5. skydd mot inrättande av domstol i vissa fall (11 § första stycket),

6. skydd mot missgynnande på grund av ras, hudfärg eller etniskt ursprung eller på grund av kön (15 och 16 §§),

7. rätt till fackliga stridsåtgärder (17 §),

8. rätt till ersättning vid expropriation eller annat sådant förfogande (18 §).

¹ I propositionens förslag har första stycket punkten 4 följande lydelse: 4. skydd mot retroaktiv brottspåföljd och annan retroaktiv rättsverkan av brott samt mot retroaktiv skatt eller avgift.

I övrigt är paragrafen likalydande med propositionens förslag.

Nuvarande lydelse

Om annat icke följer av särskilda föreskrifter i lag, är utlänning här i riket likställd med svensk medborgare även i fråga om

1. yttrandefrihet, informationsfrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet, föreningsfrihet och religionsfrihet (1 §),

2. skydd mot tvång att giva till känna åskådning (2 § första meningen),

3. skydd mot kroppsligt ingrepp även i annat fall än som avses i 4 och 5 §§, mot kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång samt mot intrång i förtrolig meddelelse (6 §),

4. skydd mot frihetsberövande (8 § första meningen),

5. rätt till domstolsprövning av frihetsberövande av annan anledning än brott eller misstanke om brott (9 § andra stycket),

6. offentlighet vid domstolsförhandling (11 § andra stycket),

7. skydd mot ingrepp på grund av åskådning (12 § andra stycket tredje meningen),

8. författares, konstnärers och fotografers rätt till sina verk (19 §).

Vilande förslag

Om annat icke följer av särskilda föreskrifter i lag, är utlänning här i riket likställd med svensk medborgare även i fråga om

1. yttrandefrihet, informationsfrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet, föreningsfrihet och religionsfrihet (1 §),

2. skydd mot tvång att giva till känna åskådning (2 § första meningen),

3. skydd mot kroppsligt ingrepp även i annat fall än som avses i 4 och 5 §§, mot kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång samt mot intrång i förtrolig meddelelse (6 §),

4. skydd mot frihetsberövande (8 § första meningen),

5. rätt till domstolsprövning av frihetsberövande av annan anledning än brott eller misstanke om brott (9 § andra och tredje styckena),

6. offentlighet vid domstolsförhandling (11 § andra stycket),

7. skydd mot ingrepp på grund av åskådning (12 § andra stycket tredje meningen),

8. författares, konstnärers och fotografers rätt till sina verk (19 §).

På sådana särskilda föreskrifter som avses i andra stycket tillämpas 12 § tredje stycket, fjärde stycket första meningen samt femte stycket.

8 kap.

1 §

Av bestämmelserna i 2 kap. om grundläggande fri- och rättigheter följer att föreskrifter av visst innehåll ej får meddelas eller får meddelas endast genom lag.

Av bestämmelserna i 2 kap. om grundläggande fri- och rättigheter följer att föreskrifter av visst innehåll ej får meddelas eller får meddelas endast genom lag *samt att förslag till lag i vissa fall skall behandlas i särskild ordning.*

Nuvarande lydelse

Vilande förslag

4 §

Föreskrifter om rådgivande folk-
omröstning i hela riket meddelas
genom lag.

Föreskrifter om rådgivande folk-
omröstning i hela riket *och om förfä-
randet vid folkomröstning i grundlags-
fråga* meddelas genom lag.

7 §

Utan hinder av 3 eller 5 § kan
regeringen efter bemyndigande i lag
genom förordning meddela före-
skrifter om annat än skatt, om före-
skrifterna avser något av följande
ämnen:

1. skydd för liv, personlig säker-
het eller hälsa,
2. utlännings vistelse i riket,
3. in- eller utförsel av varor, av
pengar eller av andra tillgångar, till-
verkning, kommunikationer, kredit-
givning, näringsverksamhet eller ut-
formning av byggnader, anläggning-
ar och bebyggelsemiljö,
4. jakt, fiske, djurskydd eller na-
tur- och miljövård,
5. trafik eller ordningen på allmän
plats,
6. undervisning och utbildning,
7. förbud att röja sådant som
någon har erfarit i allmän tjänst eller
under utövande av tjänsteplikt.

Bemyndigande som avses i första stycket medför ej rätt att meddela
föreskrifter om annan rättsverkan av brott än böter. Riksdagen kan i lag, som
inhåller bemyndigande med stöd av första stycket, föreskriva även annan
rättsverkan än böter för överträdelse av föreskrift som regeringen meddelar
med stöd av bemyndigandet.

Utan hinder av 3 eller 5 § kan
regeringen efter bemyndigande i lag
genom förordning meddela före-
skrifter om annat än skatt, om före-
skrifterna avser något av följande
ämnen:

1. skydd för liv, personlig säker-
het eller hälsa,
2. utlännings vistelse i riket,
3. in- eller utförsel av varor, av
pengar eller av andra tillgångar, till-
verkning, kommunikationer, kredit-
givning, näringsverksamhet, *ranso-
nering* eller utformning av byggnad-
er, anläggningar och bebyggelse-
miljö,
4. jakt, fiske, djurskydd eller na-
tur- och miljövård,
5. trafik eller ordningen på allmän
plats,
6. undervisning och utbildning,
7. förbud att röja sådant som
någon har erfarit i allmän tjänst eller
under utövande av tjänsteplikt.

15 §

Grundlag stiftas genom två likaly-
dande beslut. Det andra beslutet får

Grundlag stiftas genom två likaly-
dande beslut. Det andra beslutet får

Nuvarande lydelse

ej fattas, förrän det efter det första beslutet har hållits val till riksdagen i hela riket och den nyvalda riksdagen har samlats. Riksdagen får icke såsom vilande antaga ett förslag om stiftande av grundlag, som är oförenligt med annat vilande grundlagsförslag, utan att samtidigt förkasta det först antagna förslaget.

Vilande förslag

ej fattas, förrän det efter det första beslutet har hållits val till riksdagen i hela riket och den nyvalda riksdagen har samlats. *Vidare skall minst tio månader förflyta mellan den tidpunkt då ärendet första gången anmälades i riksdagens kammare och valet, såvida icke konstitutionsutskottet genom beslut, som fattas senast vid ärendets beredning och varom minst fem sjätte-delar av ledamöterna förenar sig, medger undantag härifrån.*

Riksdagen får icke såsom vilande antaga ett förslag om stiftande av grundlag, som är oförenligt med annat vilande grundlagsförslag, utan att samtidigt förkasta det först antagna förslaget.

Folkomröstning om vilande grundlagsförslag skall anordnas, om yrkande därom framställs av minst en tiondel av riksdagens ledamöter och minst en tredjedel av ledamöterna röstar för bifall till yrkandet. Sådant yrkande skall framställas inom femton dagar från det att riksdagen antog grundlagsförslaget som vilande. Yrkandet skall ej beredas i utskott.

Folkomröstningen skall hållas samtidigt med det val till riksdagen som avses i första stycket. Vid omröstningen får de som har rösträtt vid valet förklara huruvida de godtar det vilande grundlagsförslaget eller ej. Förslaget är förkastat, om de flesta av dem som deltager i omröstningen röstar mot förslaget och de till antalet är fler än hälften av dem som har avgivit godkända röster vid riksdagsvalet. I annat fall upptager riksdagen förslaget till slutlig prövning.

*Nuvarande lydelse**Vilande förslag*

16 §

Riksdagsordningen stiftas på *samma* sätt som grundlag. Den kan också stiftas genom endast ett beslut, om minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter förenar sig om beslutet. Tilläggsbestämmelse i riksdagsordningen beslutas dock i samma ordning som lag i allmänhet.

Riksdagsordningen stiftas på *det* sätt som angives i 15 § första stycket första och andra meningarna samt andra stycket. Den kan också stiftas genom endast ett beslut, om minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter förenar sig om beslutet. Tilläggsbestämmelse i riksdagsordningen beslutas dock i samma ordning som lag i allmänhet.

18 §¹

För att avge yttrande *till regeringen* över lagförslag skall finnas ett lagråd, vari ingår domare i högsta domstolen och regeringsrätten. Även riksdagsutskott får inhämta yttrande från lagrådet enligt vad som närmare angives i riksdagsordningen. Närmare bestämmelser om lagrådet meddelas i lag.

För att avge yttrande över lagförslag skall finnas ett lagråd, vari ingår domare i högsta domstolen och regeringsrätten. Yttrande från lagrådet inhämtas av regeringen eller, enligt vad som närmare angives i riksdagsordningen, av riksdagsutskott.

Yttrande av lagrådet bör inhämtas innan riksdagen beslutar grundlag om tryckfriheten, lag om begränsning av rätten att taga del av allmänna handlingar, lag som avses i 2 kap. 12 § första stycket, 17–19 §§ eller 20 § andra stycket eller lag som ändrar eller upphäver sådan lag, lag om kommunal beskattning, lag som avses i 2 eller 3 § eller lag som avses i 11 kap., om lagen är viktig för enskilda eller från allmän synpunkt. Vad nu har sagts gäller dock icke, om lagrådets hörande skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet eller skulle fördröja lagstiftningsfrågans behandling så att avsevärt men skulle uppkomma. Förslår regeringen riksdagen att stifta lag i

¹ I propositionens förslag har paragrafens andra stycke sista meningen följande lydelse: Riksdagens avgörande av frågan om lagrådets yttrande bör inhämtas är slutgiltigt. I övrigt är paragrafen likalydande med propositionens förslag.

Nuvarande lydelse

Beslutanderätt som enligt denna regeringsform tillkommer riksdagen, regeringen eller annat i regeringsformen angivet organ kan i begränsad omfattning överlåtas till mellanfolklig organisation för fredligt samarbete, till vilken riket är eller skall bli anslutet, eller till mellanfolklig domstol. Därvid får ej överlåtas beslutanderätt som avser fråga om stiftande, ändring eller upphävande av grundlag eller fråga om begränsning av någon av de fri- och rättigheter som avses i 2 kap. *Om överlåtelse beslutar riksdagen i den ordning som är föreskriven för stiftande av grundlag eller, om beslut i*

Vilande förslag

något av de ämnen som avses i första meningen och har lagrådets yttrande dessförinnan inte inhämtats, skall regeringen samtidigt för riksdagen redovisa skälen härtill. Att lagrådet icke har hörts över ett lagförslag utgör aldrig hinder mot lagens tillämpning.

Lagrådets granskning skall avse

1. hur förslaget förhåller sig till grundlagarna och rättsordningen i övrigt,

2. hur förslagets föreskrifter förhåller sig till varandra,

3. hur förslaget förhåller sig till rättssäkerhetens krav,

4. om förslaget är så utformat att lagen kan antagas tillgodose angivna syften,

5. vilka problem som kan uppstå vid tillämpningen.

Närmare bestämmelser om lagrådets sammansättning och tjänstgöring meddelas i lag.

10 kap.

5 §

Beslutanderätt som enligt denna regeringsform tillkommer riksdagen, regeringen eller annat i regeringsformen angivet organ kan i begränsad omfattning överlåtas till mellanfolklig organisation för fredligt samarbete, till vilken riket är eller skall bli anslutet, eller till mellanfolklig domstol. Därvid får ej överlåtas beslutanderätt som avser fråga om stiftande, ändring eller upphävande av grundlag eller fråga om begränsning av någon av de fri- och rättigheter som avses i 2 kap. *Angående beslut i fråga om överlåtelse gäller vad som är föreskrivet om stiftande av grundlag. Kan beslut i sådan*

Nuvarande lydelse

sådan ordning ej kan avvaktas, genom ett beslut, varom minst fem sjättedelar av de röstande och minst tre fjärdedelar av ledamöterna förenar sig.

Rättskipnings- eller förvaltningsuppgift som ej enligt denna regeringsform tillkommer riksdagen, regeringen eller annat i regeringsformen angivet organ kan överlåtas till annan stat, till mellanfolklig organisation eller till utländsk eller internationell inrättning eller samfällighet, om riksdagen förordnar om det genom ett beslut, varom minst tre fjärdedelar av de röstande förenar sig, *eller genom beslut* i den ordning som gäller för stiftande av grundlag.

Vilande förslag

ordning ej avvaktas, beslutar riksdagen i fråga om överlåtelse genom ett beslut, varom minst fem sjättedelar av de röstande och minst tre fjärdedelar av ledamöterna förenar sig.

Rättskipnings- eller förvaltningsuppgift som ej enligt denna regeringsform tillkommer riksdagen, regeringen eller annat i regeringsformen angivet organ kan överlåtas till annan stat, till mellanfolklig organisation eller till utländsk eller internationell inrättning eller samfällighet, om riksdagen förordnar om det genom ett beslut, varom minst tre fjärdedelar av de röstande förenar sig. *Beslut i fråga om sådan överlåtelse kan också fattas* i den ordning som gäller för stiftande av grundlag.

11 kap.

14 §

Finner domstol eller annat offentligt organ att en föreskrift står i strid med bestämmelse i grundlag eller annan överordnad författning eller att stadgad ordning i något väsentligt hänseende har åsidosatts vid dess tillkomst, får föreskriften icke tillämpas. Har riksdagen eller regeringen beslutat föreskriften, skall tillämpning dock underlåtas endast om felet är uppenbart.

13 kap.

7 §

Är riket i krig eller omedelbar krigsfara, skall 2 kap. 12 § tredje stycket icke tillämpas.

-
1. Ändringarna i regeringsformen träder i kraft den 1 januari 1980.
 2. Äldre föreskrift om skatt eller avgift skall tillämpas utan hinder av 2 kap. 10 § andra stycket.

2 Förslag till Lag om ändring i riksdagsordningen

Bilaga I b

Härigenom föreskrivs i fråga om riksdagsordningen¹

dels att 1 kap. 4 §, 2 kap. 9 §, 3 kap. 16, 17 och 19 §§, 4 kap. 8 och 10 §§ samt 5 kap. 1, 2, 3, 8, 10 och 12 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att tillägsbestämmelserna 2.7.1 och 2.7.3 skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i riksdagsordningen skall införas två nya tillägsbestämmelser, 5.1.3 och 5.3.1, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Vilande förslag²

1 kap.

4 §

Lagtima riksmöte som har inletts under augusti, september eller oktober skall avslutas senast den 31 maj följande år. Riksdagen kan om synnerliga skäl föreligger förlänga riksmötet, dock längst till och med den 15 juni. Annat riksmöte pågår så länge riksdagen finner det nödvändigt. Riksmöte avslutas senast när nästa lagtima riksmöte skall börja.

Lagtima riksmöte som har inletts under augusti, september eller oktober skall avslutas senast den 31 maj följande år. Riksdagen kan om synnerliga skäl föreligger förlänga riksmötet, dock längst till och med den 15 juni. Annat riksmöte pågår så länge riksdagen finner det nödvändigt. *Har yrkande väckts om folkomröstning i grundlagsfråga, skall, utan hinder av vad nu har sagts, riksmöte pågå till dess yrkandet har provats. Riksmöte avslutas senast när nästa lagtima riksmöte skall börja.*

Har regeringen förordnat om extra val, kan den under återstoden av valperioden besluta att avbryta riksmöte. Riksmötet skall avslutas omedelbart efter det att beslutet har tillkännagivits vid sammanträde men kammaren.

2 kap.

Tillägsbestämmelse 2.7.1

Förslag till ny statsminister eller yrkande om misstroendeförklaring föres upp som första punkt på föredragningslistan. I övrigt tages ärendena upp i följande ordning, om icke

Yrkande om folkomröstning i grundlagsfråga, förslag till ny statsminister eller yrkande om misstroendeförklaring föres upp som första punkt på föredragningslistan. Före-

¹ Riksdagsordningen omtryckt 1977:90.

² Det vilande förslaget avser huvudbestämmelserna och ikraftträdandebestämmelsen; tillägsbestämmelserna är antagna genom riksdagens beslut 1979-05-22.

Nuvarande lydelse

talmannen bestämmer annat:

1. val,
2. propositioner samt skrivelser från regeringen med redogörelse för viss verksamhet,
3. förslag och redogörelser från andra riksdagsorgan än utskott,
4. motioner,
5. utskottsbetänkanden i den ordning utskotten anges i tilläggsbestämmelse 4.2.1.

Vilande förslag

kommer mer än ett sådant ärende, tages de upp i den ordning vari de nu har angivits. I övrigt tages ärendena upp i följande ordning, om icke talmannen bestämmer annat:

1. val,
2. propositioner samt skrivelser från regeringen med redogörelse för viss verksamhet,
3. förslag och redogörelser från andra riksdagsorgan än utskott,
4. motioner,
5. utskottsbetänkanden i den ordning utskotten anges i tilläggsbestämmelse 4.2.1.

Tillägsbestämmelse 2.7.3

Om anteckning på föredragningslistan för särskilda fall föreskrives i tillägsbestämmelserna 2.10.1, 2.14.1, 3.6.1, 6.1.1, 6.1.2 och 6.2.2.

Om anteckning på föredragningslistan för särskilda fall föreskrives i tillägsbestämmelserna 2.10.1, 3.6.1, 5.1.3, 6.1.1, 6.1.2 och 6.2.2.

9 §

Talmannen ställer proposition till beslut. Finner han yrkande strida mot grundlag eller mot riksdagsordningen, skall han, med angivande av skäl, vägra proposition. Begär kammaren ändå proposition, skall talmannen hänvisa frågan till konstitutionsutskottet för avgörande. Proposition får ej vägras på vad utskottet har förklarat icke strida mot grundlag eller mot denna riksdagsordning.

Vad som sägs i första stycket om prövning av propositions grundlagsenlighet gäller ej fråga huruvida 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen är tillämpligt i fråga om visst lagförslag.

3 kap.

16 §

Konstitutionsutskottet skall till kammaren för slutligt beslut anmäla vilande beslut i ärende angående grundlag eller riksdagsordningen. Skall efter vad som sägs i regeringsformen i annat fall tillämpas den ordning som gäller

*Nuvarande lydelse**Vilande förslag*

för grundlagsändring, skall vilande beslut i ärendet anmälas av det utskott till vars handläggning frågan hör.

Konstitutionsutskottet skall vidare till kammaren anmäla beslut om undantag från den tidsfrist som föreskrives i 8 kap. 15 § regeringsformen.

17 §

Yrkande om misstroendeförklaring skall framställas vid sammanträde med kammaren. Yrkandet skall avlämnas skriftligen till protokollet så snart det har framställts.

Yrkande om folkomröstning i grundlagsfråga eller om misstroendeförklaring skall framställas vid sammanträde med kammaren. Yrkandet skall avlämnas skriftligen till protokollet så snart det har framställts.

19 §

Proposition och motion får återkallas till dess utskott har avgivit betänkande i ärendet.

Proposition och motion får återkallas till dess utskott har avgivit betänkande i ärendet. Förslag som vilar enligt 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen får återkallas till dess utskottet har avgivit nytt betänkande enligt 4 kap. 8 § fjärde stycket denna riksdagsordning.

Återkallas proposition, förfaller motion som har väckts med anledning av propositionen.

Har proposition blivit återkallad, får motion väckas med anledning därav inom sju dagar från det att återkallelsen anmäldes i kammaren.

4 kap.

8 §

Utskott skall avgiva betänkande i ärende som har hänvisats till utskottet och som ej har återkallats. Utskott kan dock överflytta ärende till annat utskott, om detta samtycker därtill, eller överenskomma med ett eller flera utskott att de skall bereda ärendet gemensamt genom deputerade i sammansatt utskott. Sådant utskott avgiver betänkande till riksdagen.

Betänkande i ärende vars behandling har uppskjutits från en valperiod för riksdagen till nästa skall avgivas av utskott som har tillsatts av den nyvalda riksdagen.

*Nuvarande lydelse**Vilande förslag*

Utskott skall till anmälan till kammaren av vilande beslut som sägs i 3 kap. 16 § foga yttrande i ärendet.

Har lagförslag vilat enligt 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen, skall utskottet avgiva nytt betänkande i ärendet.

10 §

Statlig myndighet skall lämna upplysningar och avgiva yttrande, då utskott begär det. Sådan skyldighet åligger dock ej regeringen. Myndighet som lyder under riksdagen kan hänskjuta begäran från utskott till regeringens avgörande.

Begär minst en tredjedel av ledamöterna i ett utskott vid behandlingen av ett ärende att upplysningar eller yttrande skall inhämtas från myndighet som avses i första stycket, skall utskottet föranstalta om detta, såvida det icke finner att därmed förenat dröjsmål med ärendets behandling skulle leda till avsevärt men.

Konstitutionsutskottet får icke avgiva förklaring, att 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen icke är tillämpligt i fråga om visst lagförslag, utan att lagrådet har yttrat sig i saken.

5 kap.

1 §

Utskotts betänkande skall före ärendets avgörande bordläggas vid två sammanträden med kammaren, om ej riksdagen på utskottets förslag beslutar att ärendet skall avgöras efter endast en bordläggning.

Yrkande enligt 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen att lagförslag skall vila får framställas när utskottets betänkande över förslaget har anmälts i kammaren.

Tillägsbestämmelse 5.1.3

Yrkande som avses i 1 § andra stycket framställles skriftligen och upptages om möjligt på kammarens föredragningslista.

Nuvarande lydelse

Vilande förslag

2 §

Ärende om misstroendeförklaring skall ligga på kammarens bord till det andra sammanträdet efter det då yrkandet framställdes och avgöras senast vid det därpå följande sammanträdet.

Ärende om folkomröstning i grundlagsfråga eller om misstroendeförklaring skall ligga på kammarens bord till det andra sammanträdet efter det då yrkandet framställdes och avgöras senast vid det därpå följande sammanträdet.

Vad sålunda har föreskrivits äger motsvarande tillämpning på förslag av talmannen till ny statsminister. Därvid skall iakttagas den i 6 kap. 2 § andra stycket regeringsformen föreskrivna fristen.

3 §

Ärende i vilket överläggning äger rum får ej upptagas till avgörande förrän kammaren på talmannens förslag har funnit överläggningen avslutad.

Ärende avgöres med acklamation eller, om ledamot yrkar det, genom omröstning. Fordras för beslut anslutning från särskilt flertal, skall ärendet alltid avgöras genom omröstning.

Avgörandet av ärende skall, om det behövs, delas upp på skilda beslut.

Avgörandet av ärende skall, om det behövs, delas upp på skilda beslut. *Föreligger yrkande som avses i 1 § andra stycket att lagförslag skall vila och dessutom yrkande att förslaget skall förkastas, skall riksdagen pröva sistnämnda yrkande innan förslaget ställes under omröstning om omedelbart antagande.*

Tilläggsbestämmelse 5.3.1

Föreligger yrkande att lagförslag skall vila enligt 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen och uppnås vid omröstning angående förslaget icke den där angivna anslutningen, skall förslaget hänvisas till konstitutionsutskottet för prövning enligt femte stycket i nämnda paragraf. Efter prövning hos utskottet skall ärendet på nytt anmälas i kammaren för handläggning enligt 1 § första stycket. Har konstitutionsutskottet förklarat att tredje

Nuvarande lydelse

Fordras för beslut anslutning från särskilt flertal och föreligger mer än ett förslag till sådant beslut, utväljer riksdagen först, med tillämpning av vad som gäller i allmänhet, ett av förslagen. Därefter avgöres om detta förslag skall antagas eller förkastas.

Föreligger samtidigt två eller flera yrkanden om misstroendeförklaring mot samma statsråd, skall endast en omröstning äga rum.

Vilande förslag

stycket i nämnda paragraf i regeringsformen är tillämpligt i fråga om förslaget, skall det, om det ej heller då blir avgjort, återförvisas till det utskott som har berett ärendet.

8 §

Fordras för beslut anslutning från särskilt flertal och föreligger mer än ett förslag till sådant beslut, utväljer riksdagen först, med tillämpning av vad som gäller i allmänhet, ett av förslagen. Därefter avgöres om detta förslag skall antagas eller förkastas. *Vad som sägs i första meningen skall tillämpas även när fråga är om flera lagförslag som är oförenliga inbördes och yrkande har väckts att något av dem skall vila enligt 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen.*

Föreligger samtidigt två eller flera yrkanden *om folkomröstning beträffande samma vilande grundlagsförslag* eller om misstroendeförklaring mot samma statsråd, skall endast en omröstning äga rum.

10 §

Genom särskilt beslut kan riksdagen till närmast följande lagtima riksmöte uppskjuta behandlingen av ärende. Ärende som gäller statsbudgeten för närmast följande budgetår får dock uppskjutas endast om det kan ske utan olägenhet för budgetregleringen. Beslut om uppskov kan upprepas.

Avslutas riksmöte i förtid med anledning av extra val, skall ärende som riksdagen icke har hunnit avgöra anses utan särskilt beslut uppskjutet till det första lagtima riksmötet efter valet.

Ärende *som ej har återkallats* skall avgöras före utgången av kalenderåret efter det då ärendet väcktes *eller, om hinder häremot möter till följd av förordnande om extra val, snarast*

Lagförslag, som har vilat i tolv månader enligt 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen, skall prövas före utgången av kalenderåret därpå. Annat ärende skall avgöras före

Nuvarande lydelse

möjligt efter det att den nyvalda riksdagen har sammanträtt.

Vilande förslag

utgången av kalenderåret efter det då ärendet väcktes. *Kan ärende som avses i första eller andra meningen till följd av förordnande om extra val icke avgöras på tid som är föreskriven där, skall det avgöras snarast möjligt efter det att den nyvalda riksdagen har sammanträtt.*

12 §

Slutligt beslut i ärende angående grundlag fattas vid första riksmötet i den valperiod som följer på riksdagsvalet närmast efter det vilande beslutet i ärendet, såvida ej avgörandet uppskjutes till annat riksmöte. I fråga om uppskov äger bestämmelserna i 10 § första och andra styckena och i 11 § motsvarande tillämpning. Ärendet skall avgöras slutligt före nästa ordinarie val till riksdagen.

Ärende angående grundlag skall avgöras vid första riksmötet i den valperiod då slutligt beslut enligt 8 kap. 15 § regeringsformen först får fattas, såvida ej förslaget i ärendet dessförinnan förkastas eller avgörandet uppskjutes till annat riksmöte. I fråga om uppskov äger bestämmelserna i 10 § första och andra styckena och i 11 § motsvarande tillämpning. Ärendet skall avgöras slutligt före nästa ordinarie val till riksdagen.

Har vilande förslag till grundlagsändring eller till annat beslut som fattas i samma ordning förkastats vid folkomröstning, skall det utskott till vars handläggning frågan hör göra anmälan därom till kammaren.

Ändringarna i riksdagsordningen träder i kraft den 1 januari 1980.

Kvinnlig tronföljd

1 Förslag till

Bilaga 2 a

Lag om ändring i successionsordningen

Härigenom föreskrives i fråga om successionsordningen¹
 dels att nuvarande 3 och 6 §§ skall upphöra att gälla,
 dels att 1, 2, 4, 5 och 8 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Vilande förslag

§ 1

Då hans kungl. höghets, kronprins JOHAN BAPTIST JULII redan ingångna äktenskap med manlig bröstarvinge välsignat är, och ännu framdeles kan välsignat varda, skall efterträda hans kungl. höghet i regeringen hans kungl. höghets förstfödde son, och efter honom denne senares manliga efterkommande, i den ordning de ättens huvudman i rätt nedstigande led närmast äro. Går den förstfödde sonens led på manssidan ut, tillfulle då regeringen hans kungl. höghets andre son i ordningen, med successionsrätt för hans manliga efterkommande i samma ordning, som för den förstfödde stadgat är, nämligen allteftersom de i rätt nedstigande led ättens huvudman närmast äro. Utgår även den andre sonens linje på manssidan, gånge successionsrätten till den tredje och så vidare till de övriga hans kungl. höghets söner, i samma ordning, och rätt nedstigande led efter förstfödslo-rätt, som här ovanföre för den förstföddes ätt föreskrivet är.

Successionsrätt till Sveriges tron tillkommer manliga och kvinnliga efterkommande till kronprins Johan Baptist Julii, sedermera Konung Karl XIV Johans, avkomling i rätt nedstigande led, Konung Carl XVI Gustaf. Äldre syskon och äldre syskons efterkommande ha därvid företräde framför yngre syskon och yngre syskons efterkommande.

§ 2

Dör Konung i Sverige, utan att lämna manliga bröstarvingar, men

Vad i denna successionsordning är stadgat om Konungen skall, om Drott-

¹ Successionsordningen omtryckt 1974:307.

Nuvarande lydelse

Hans efterlämnade drottning sig i välsignat tillstånd befinner, före regent eller statsrådet regeringen med kungl. makt och myndighet, på sätt och med villkor, 41 och 93 §§ av regeringsformen föreskriva, till dess Rikens Ständer, å den tid regeringsformen utstakar, hunnit sammankomma, då dem tillhör, att om regeringens förande själva förordna. Bliver drottningens livsfrukt av mankön, förordne då Rikens Ständer riksföreståndare, varom i 93 § regeringsformen stadgat är. Bliver drottningens livsfrukt av kvinnokön, tråde den av ätten, som efter förstfödsrätt den avlidne Konungen i arvsföljden, på sätt i § utstakar, närmast är, såsom Konung till regeringen.

Vilande förslag

ning är statschef, gälla henne.

§ 4

Såsom regeringsformens 2 § uttryckligen stadgar, att Konung alltid skall vara av den rena evangeliska läran, sådan som den, uti den oförändrade Augsburgiska bekännelsen, samt Uppsala mötes beslut av år 1593, antagen och förklarad är, *alltså* skola ock prinsar av det kungl. huset uppfödas i samma lära och inom riket. Den av kungl. familjen, som ej sig till samma lära bekänner, vare från all successionsrätt utesluten.

Såsom 2 § i 1809 års regeringsform uttryckligen stadgar, att Konung alltid skall vara av den rena evangeliska läran, sådan som den, uti den oförändrade Augsburgiska bekännelsen, samt Uppsala mötes beslut av år 1593, antagen och förklarad är, *sålunda* skola ock prinsar *och prinsessor* av det kungl. huset uppfödas i samma lära och inom riket. Den av kungl. familjen som ej sig till samma lära bekänner, vare från all successionsrätt utesluten.

§ 5

Prins av det kungl. huset må ej gifta sig, med mindre Konungen, *sedan statsrådets tankar inhämtats*, därtill lämnat samtycke. Sker det ändock, have han förverkat arvsrätt till riket för sig, barn och efterkommande. *Lag samma vare, om han,*

Prins *och prinsessa* av det kungl. huset må ej gifta sig, med mindre regeringen *på hemställan* av Konungen därtill lämnat samtycke. Sker det ändock, have han *eller hon* förverkat arvsrätt till riket för sig, barn och efterkommande.

*Nuvarande lydelse**Vilande förslag*

med eller utan sådant samtycke, tager till gemål enskild svensk mans dotter.

§ 8

Prins av kungl. svenska huset må ej, utan Konungens och *Rikens Ständers* samtycke, bliva *regerande furste* av utländsk stat, vare sig genom val, arv eller gifte. Sker annorlunda, vare han *och hans* efterkommande ej berättigade att succedera till svenska tronen.

Prins *och prinsessa* av kungl. svenska huset må ej, utan Konungens och *riksdagens* samtycke, bliva *regent* i utländsk stat, vare sig genom val, arv eller gifte. Sker annorlunda, vare han *eller hon samt* efterkommande ej berättigade att succedera till svenska tronen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Hans kungl. höghet hertigen av Halland, prins Bertil, skall ha successionsrätt till tronen efter Konung Carl XVI Gustaf och dennes efterkommande.

2 Förslag till Lag om ändring i regeringsformen

Bilaga 2 b

Härigenom föreskrives att 1 kap. 5 § regeringsformen¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Vilande förslag

1 kap.

5 §

Konungen är rikets statschef.

Konungen eller drottning, som enligt successionsordningen innehar Sveriges tron, är rikets statschef.

Vad i denna regeringsform är stadgat om konungen skall, om drottning är statschef, gälla henne.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

¹ Regeringsformen omtryckt 1976:871.

Förbud mot barnpornografi*Bilaga 3***Förslag till
Lag om ändring i tryckfrihetsförordningen**

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Vilande förslag*

7 kap.

4 §¹

Med beaktande av det i 1 kap. angivna syftet med en allmän tryckfrihet skall såsom otillåtet yttrande i tryckt skrift anses sådan enligt lag straffbar framställning som innefattar:

1. högförräderi, förövat med uppsåt att riket eller del därav skall med våldsamma eller eljest lagstridiga medel eller med utländskt bistånd läggas under främmande makt eller bringas i beroende av sådan makt eller att del av riket skall sålunda lösryckas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten skall med utländskt bistånd framtvingas eller hindras, såframt gärningen innebär fara för uppsåtets förverkligande;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant högförräderi;

2. krigsanstiftan, såframt fara för att riket skall invecklas i krig eller andra fientligheter framkallas med utländskt bistånd;

3. uppror, förövat med uppsåt att statsskicket skall med vapenmakt eller eljest med våldsamma medel omstörtas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten skall sålunda framtvingas eller hindras, såframt gärningen innebär fara för uppsåtets förverkligande;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant uppror;

4. landsförräderi eller landssvek, i vad därigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äga tillämpning, någon förleder krigsfolk hörande till rikets eller med riket förbunden stats krigsmakt eller andra som äro verksamma för försvaret av riket till myteri, trolöshet eller modlöshet eller genom osann framställning sprider misströstan bland allmänheten eller begär annan dylik förrädisk gärning som är till men för försvaret eller för folkförsörjningen eller, om riket är helt eller delvis ockuperat av främmande makt utan att militärt motstånd förekommer, för motståndsverksamheten;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant landsförräderi eller landssvek;

¹ Senaste lydelse 1976:955.

Nuvarande lydelse

Vilande förslag

5. landskadlig vårdslöshet, i vad därigenom någon av oaktsamhet begår gärning som avses under 4;

6. uppvigling, varigenom någon söker förleda till brottslig gärning, svikande av medborgerlig skyldighet eller ohörsamhet mot myndighet;

7. ryktesspridning till fara för rikets säkerhet, varigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äga tillämpning, någon sprider falskt rykte eller annat osant påstående, som är ägnat att framkalla fara för rikets säkerhet, eller till främmande makt framför eller låter framkomma sådant rykte eller påstående;

8. hot mot eller missaktning för folkgrupp av viss ras, med viss hudfärg, av viss nationellt eller etniskt ursprung eller med viss trosbekännelse;

9. förtal, varigenom någon utpekar annan såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, dock ej om det med hänsyn till omständigheterna var försvarligt att lämna uppgift i saken och han visar att uppgiften var sann eller att han hade skäligen grund för den;

10. förtal av avliden, om gärning som avses under 9 är sårande för de efterlevande eller eljest kan anses kränka den frid, som bör tillkomma den avlidne; *eller*

11. förolämpning, varigenom någon smäddar annan genom kränkande tillmäle eller beskyllning eller genom annat skymfligt beteende mot honom.

10. förtal av avliden, om gärning som avses under 9 är sårande för de efterlevande eller eljest kan anses kränka den frid, som bör tillkomma den avlidne; _____

11. förolämpning, varigenom någon smäddar annan genom kränkande tillmäle eller beskyllning eller genom annat skymfligt beteende mot honom; *eller*

12. barnpornografibrott, varigenom någon skildrar barn i pornografisk bild med uppsåt att bilden sprides, om inte gärningen med hänsyn till omständigheterna är försvarlig.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

